

Opinie Biomassa

Parlement, stop het gebruik van plantaardige brandstoffen

Het kabinet wil het gebruik van plantaardige brandstoffen handhaven. Dat is tegen beter weten in, zegt Michiel Köhne.

Michiel Köhne 6 juli 2020

De Ser geeft het nu ook aan, in zijn uitgelekte -advies: het Nederlandse beleid ten aanzien van plantaardige energiebronnen moet veranderen (Trouw, 1 juli) Het gebruik van koolzaadolie, maïs, hout en andere gewassen berust op de gedachte dat we energie kunnen onttrekken uit de zogenaamde korte koolstofkringloop. Daarbij rekenen we de CO₂ die vrijkomt bij verbranding niet mee, omdat die door de planten bij hun groei uit de lucht wordt gehaald. Helaas klopt deze klimaatboekhouding niet.

Wij rekenen onszelf rijk, stappen met een tevreden gevoel in vliegtuig en auto en zetten de airco een standje hoger omdat onze energie immers groen is. Intussen stoten we meer CO₂ uit dan wanneer we 'gewoon' gas of benzine hadden verbrand. De productie van plantaardige brandstoffen draagt onder meer bij aan vernietiging van de wereldwijde -biodiversiteit.

Door bijstoken biomassa wordt er meer CO₂ dan gas geproduceerd

Over de problemen van het bijstoken van biomassa in elektriciteitscentrales lijken de politieke reacties op het Ser-advies eensluidend. Door dat bijstoken wordt er meer CO₂ dan gas geproduceerd en de kringloop van de koolstof is niet kort genoeg. Het duurt immers twintig tot honderd jaar voordat een boom hergroeit en die tijd hebben we niet. Bovendien kunnen we nooit genoeg bos kwijt op deze aarde om ook maar in een klein deel van onze energie te kunnen voorzien en weten we sinds corona heel goed wat schone lucht waard is.

Over de productie van biobrandstof voor mobiliteit en transport, waar de ambities enorm zijn, lopen de politieke standpunten uiteen. Ook dit vergt land-oppervlak dat ten koste gaat van bos, veen en graslanden en dus van biodiversiteit en opgeslagen CO₂. En ook ten koste van de mensen die voor deze gebieden afhankelijk zijn voor hun bestaan. Het klimaat is meer gebaat bij het omzetten van akkerland in natuur dan bij de teelt van biobrandstoffen.

Bovendien leidt de uitbreiding van plantages vooral in het mondiale Zuiden tot schendingen van de mensenrechten van kwetsbare bevolkingsgroepen. Ze verliezen hun land als bron van levensonderhoud door valse beloftes, intimidatie en geweld. De koppeling van voedselprijzen aan de energiemarkt leidt tot voor hen te hoge prijzen en te grote prijsschommelingen.

Plantaardige energiebronnen leggen beslag op land dat dan niet meer gebruikt kan worden voor bos dat noodzakelijk is voor klimaat en biodiversiteit, en voedselgewassen die nodig zijn om de mensheid te voeden. Grootschalig gebruik van plantaardige energie in de energietransitie gaat dus onherroepelijk ten koste van klimaat, biodiversiteit en voedselzekerheid en daarmee van de leefbaarheid van onze aarde. Ook het vervangen van bijvoorbeeld palmolie door andere plantaardige olie of gebruikt frituurvet lost niets op, omdat daardoor de vraag naar palmolie in -andere sectoren toeneemt.

Stoppen met boekhoudkundige trucs

Het gebruik van plantaardige energiebronnen heeft dus zwaarwegende nadelen, terwijl de klimaatwinst in het beste geval gering is en vaak negatief. Toch is staatssecretaris Van Veldhoven van plan nog tien jaar door te gaan met het gebruik ervan in diesel en benzine en wil minister Van Nieuwenhuizen bio-kerosine voor de luchtvaart. De Tweede Kamer kan dat dit najaar stoppen, wanneer ze over Van Veldhovens voorstel stemt.

Het is nu het moment om politiek kleur te bekennen: willen we iets doen aan het klimaat dan moeten we stoppen met boekhoudkundige trucs, serieuze inzetten op zon en wind en vooral energie besparen door meer isolatie, minder vlees, minder vliegen en minder spullen. Of draaien we onszelf liever een groen rad voor de ogen en verplichten we het bedrijfsleven niet alleen tot klimaatvriendelijke, mensenrechten schendende en biodiversiteit vernietigende greenwashing, en blijven we daarvoor zelfs belastinggeld uitgeven?

Michiel Köhne is universitair docent Sociologie van Ontwikkeling en Verandering aan de Wageningen Universiteit.

Lees ook:

SER: subsidies biomassa zo snel mogelijk afbouwen

Biomassa moet minder worden ingezet voor het opwekken van energie, omdat het in de toekomst vooral nodig is in de chemie en als grondstof voor materialen.

Energiebedrijven hoeven geen biomassacompensatie - maar wel duidelijkheid

Stop met biomassa, adviseert de SER. Maar als het kabinet dit advies volgt, moet de politiek zelf een alternatief aanleveren, eisen energiebedrijven. ' Anders staat het klimaatakkoord op losse schroeven.'